

Αθήνα, 4 Ιουλίου 2022

Δελτίο τύπου

Διακρατικό συνέδριο

“Gender Perspectives of the Pandemic: Women in Research and Governance”

Το Εργαστήριο Σπουδών Φύλου του Παντείου Πανεπιστημίου διοργάνωσε στις 16 Ιουνίου 2022 το **τελικό διαδικτυακό συνέδριο** του έργου [ProGender](#) αναφορικά με τις δύο θεματικές ενότητες «Women and Gender in Science» και «Women in Governance».

Η **Θωμαΐς Κάββουρα** (Συντονίστρια του ProGender) παρουσίασε τον σκοπό, τις δραστηριότητες, τα αποτελέσματα του προγράμματος και τα επικοινωνιακά μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την καλύτερη δημοσιοποίηση των δράσεων. Η παρουσίαση συνεχίστηκε με μια σύντομη παρουσίαση του [διαδικτυακού ιστότοπου](#) και των ενοτήτων από τις οποίες απαρτίζεται.

Η **Elín Björk Jóhannsdóttir** (Υπεύθυνη Έργου στο RIKK Ινστιτούτο για το Φύλο, την Ισότητα και τη Διαφορά) αναφέρθηκε στη συνεισφορά του Ινστιτούτου στο πρόγραμμα. Η πανδημία και τα συνακόλουθα προβλήματα ήταν ζητήματα που εστίασαν, όπως το κίνημα #metoo. Με τη συμμετοχή Ισλανδών ομιλητριών στις Διαδικτυακές Συζητήσεις Πολιτικής, αναφέρθηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, ακόμα και σε μια χώρα με υψηλό δείκτη Ισότητας.

Η **Sofia Moratti** (Ερευνήτρια στο Κέντρο Έρευνας Φύλου του Νορβηγικού Πανεπιστημίου Επιστήμης και Τεχνολογίας “NTNU”), αναφέρθηκε στις ενότητες στις οποίες είχαν άμεση συνεισφορά, «Women and Gender in Science» και «Gender and communities», μέσω των διαδικτυακών διαλέξεων, των διαδικτυακών συζητήσεων πολιτικής και του σεμιναρίου που διοργάνωσαν.

Στην πρώτη συνεδρία παρουσιάσθηκε η έκθεση του ProGender για τη θεματική ενότητα **Women and Gender in Science** από την **Νέλλη Καμπούρη** (Ερευνήτρια στο Εργαστήριο Σπουδών Φύλου). Παρουσιάσθηκαν αποτελέσματα βιβλιογραφικής έρευνας για τις επιπτώσεις που είχε η πανδημία στις ερευνήτριες και επιστημόνισσες μέσω των ιδεολογιών που ανέκυψαν. Ενδεικτικά αναφέρθηκε η δυσκολία των γυναικών να παραμείνουν συγκεντρωμένες και αφοσιωμένες απρόσκοπτα στην έρευνα, ιδίως όταν ήταν μητέρες, η αύξηση του χρόνου που αφιερώνουν οι γυναίκες για τη μη αμειβόμενη φροντίδα στο σπίτι, τα αισθήματα ενοχής και η αίσθηση αποτυχίας τόσο σε επαγγελματικό

όσο και σε προσωπικό επίπεδο, η ανάθεση της φροντίδας των εξαρτώμενων μελών και των οικιακών εργασιών στις γυναίκες, οι έμφυλες ανισότητες εντός των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, η εξιδανίκευση της υπερεργασίας και η ταυτόχρονη αποσιώπηση των οικογενειακών και ιδιωτικών αναγκών ακαδημαϊκών και φοιτητών και οι αναπαραστάσεις των επιστημονισμών στο δημόσιο λόγο σχετικά με τον COVID-19. Για την υπέρβαση των ανωτέρω τα ερευνητικά ιδρύματα θα έπρεπε να εξετάζουν την αξία της αόρατης ακαδημαϊκής εργασίας, η οποία δεν αναγνωρίζεται και δεν ανταμείβεται, όπως η διδασκαλία και η υποστήριξη των φοιτητών.

Την έκθεση σχολίασαν:

- Η **Ιωάννα Τζουλάκη** (Αναπλ. Καθηγήτρια Επιδημιολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων) η οποία τόνισε ότι στο ξεκίνημα της πανδημίας υπήρχε έντονο ενδιαφέρον στον Ιατρικό κλάδο για μελέτη του φαινομένου, όμως εμφανίστηκαν στερεότυπα και πρακτικές που επιβράδυναν την πορεία των γυναικών επιστημονισμών σε σύγκριση με τους άνδρες. Οι γυναίκες δεν είχαν τη θέση που έπρεπε στις επιτροπές υγείας, αντ' αυτού υποτιμήθηκε ο ρόλος τους και η επιστημονική τους αξία μέσω λανθασμένων αναπαραστάσεων.
- Η **Sophia Moratti** ανέφερε τους πολλαπλούς ρόλους των γυναικών επιστημονισμών με μικρά παιδιά και τα διαρκή εμπόδια των γυναικών στις υποτιθέμενες ευέλικτες μορφές εργασίας στο σπίτι.

Η δεύτερη συνεδρία περιλάμβανε την παρουσίαση της έκθεσης του ProGender για τη θεματική ενότητα **Women in Governance** από την **Μανίνα Κακεπάκη** (Ερευνήτρια στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών). Παρουσίασε συγκριτικούς πίνακες αποτελεσμάτων για τις αντιλήψεις που υπάρχουν στη λήψη πολιτικών αποφάσεων μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα, την Ισλανδία και τη Νορβηγία, αλλά και γραφήματα σχετικά με τη συμμετοχή των γυναικών στην Διακυβέρνηση, στο κοινοβούλιο αλλά και στην τοπική αυτοδιοίκηση, συγκριτικά με τις άλλες δύο χώρες. Αναφέρθηκε στη συγκρότηση των Επιτροπών Εμπειρογνομώνων Υγείας που ανέγειραν έμφυλες ανισότητες, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Παρά το γεγονός ότι σε 24 Ευρωπαϊκές χώρες οι γυναίκες αποτελούν το 70% των Επαγγελματιών Υγείας, μόνο το 20% των εθνικών επιτροπών υγείας απαρτίστηκαν από γυναίκες.

Τα αποτελέσματα της πανδημίας για τις Γυναίκες στη Διακυβέρνηση ήταν να μεταφερθεί μέρος των πολιτικών συζητήσεων διαδικτυακά, γεγονός που έκανε τις γυναίκες πολιτικούς πιο ευάλωτες σε διαδικτυακές παρενοχλήσεις, να παρατηρηθεί εξάρτηση από άτυπες πρακτικές που ενισχύουν την ανδρική πολιτική κυριαρχία, να μειωθεί η ορατότητα των γυναικών και να προβληθούν μιντιακές αναπαραστάσεις και διαιώνισαν πατριαρχικές αντιλήψεις και να μειωθεί ο χρόνος και το εισόδημα των γυναικών, στοιχεία που συνδέονται με την συμμετοχή στην πολιτική. Ωστόσο, παρατηρήθηκαν και καλές πρακτικές με την προβολή στο δημόσιο λόγο των γυναικών στη διακυβέρνηση και της αντιμετώπισης του πρώτου κύματος της πανδημίας.

Την έκθεση σχολίασε η **Ειρήνη- Ελένη Αγαθοπούλου** (Βουλευτρια του ΣΥΡΙΖΑ, Μέλος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων), η οποία τόνισε ότι στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της πανδημίας η γυναικεία παρουσία ήταν σχεδόν απύσχα. Το κυβερνών κόμμα δεν ανέπτυξε πολιτικές για την έμφυλη διάσταση της πανδημίας, αντιθέτως παρατηρήθηκαν στερεότυπες αντιλήψεις για τις γυναίκες στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων Υγείας και επίσης η μιντιακή αναπαράσταση για την προστασία από τον Covid επέτεινε τα ήδη διαδεδομένα κοινωνικά στερεότυπα για τους ρόλους των δύο φύλων. Παρόλα αυτά στη διάρκεια της πανδημίας η συζήτηση για την έμφυλη βία έγινε πρώτη προτεραιότητα και επίσης οι απομακρυσμένες συναντήσεις των μελών του Κοινοβουλίου, αποδείχθηκαν σε κάποιες περιπτώσεις βοηθητικές, ιδίως για νέες μητέρες.

Κεντρική ομιλήτρια του συνεδρίου ήταν η **Brynhildur Heiðar - og Ómarsdóttir** (Πρόεδρος του "Fræðagarður", του Εργατικού Συνδικάτου Αποφοίτων Πανεπιστημίων και Ανώτερη σύμβουλος στην Ισλανδική Ένωση για τα Δικαιώματα των Γυναικών), στην ομιλία της με τίτλο **"Gender Equality in the times of COVID"** αναφέρθηκε στις οικονομικές προκλήσεις που σημειώθηκαν στη διάρκεια της πανδημίας και του περιορισμού των μετακινήσεων, στις πολιτικές που εφάρμοσε η κυβέρνηση και στη δομή του κοινοβουλευτικού σώματος.

Λόγω της μείωσης του τουρισμού, υπήρχε άμεση επίδραση στην οικονομία το διάστημα 2020 και 2021. Η ανεργία των γυναικών και του μεταναστευτικού πληθυσμού αυξήθηκε ραγδαία λόγω του γεγονότος ότι απασχολούνταν κυρίως στον τουριστικό κλάδο και σε ταξιδιωτικές εταιρίες. Η κυβέρνηση ήδη από την αρχή της πανδημίας (Μάρτιος 2020) εφάρμοσε ένα σχέδιο ανάκαμψης, το οποίο παρότι ήταν υψηλού κόστους, δεν ανταποκρινόταν στις οικονομικές απαιτήσεις της χώρας, δηλαδή στον τουριστικό τομέα, αλλά στις κατασκευές και υποδομές. Μετά την κριτική που ακολούθησε η κυβέρνηση εφάρμοσε ένα δεύτερο πακέτο στήριξης εστιασμένο σε θέματα φύλου και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Ωστόσο το 85% των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν στην Ισλανδία το 2020 απασχόλησαν άνδρες.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε σε ευρωπαϊκές χώρες οι οποίες στη διάρκεια της πανδημίας πέρασαν νομοθεσίες που δεν ανταποκρίνονταν στο δημοκρατικό τους πολίτευμα (Ουγγαρία, Πολωνία). Εν' αντιθέσει αυτών αναφέρθηκε σε δύο εφαρμοσμένες πολιτικές της Ισλανδίας που βοήθησαν το πέρασμα από την πανδημία. Η *πρώτη* ήταν η άδεια μητρότητας/ πατρότητας (διάρκειας έξι μηνών για κάθε έναν/ μία) που βοήθησε με την αύξηση της συμμετοχή των ανδρών στις οικιακές εργασίες και παράλληλα την επιστροφή των γυναικών πιο γρήγορα στην εργασία τους. Η *δεύτερη* ήταν η ύπαρξη παιδικών σταθμών ήδη από την ηλικία του ενός έτους. Τέλος, αναφέρθηκε στη σχήμα του Υπουργικού Συμβουλίου. Το 2022 οι γυναίκες στο κοινοβούλιο αποτελούν το 48% και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση το 51%. Πέραν της Πρωθυπουργού, τα Υπουργεία που σχετίζονται με τομείς που επηρεάστηκαν από την πανδημία ηγούνται από γυναίκες.

Το συνέδριο ολοκληρώθηκε με την συνολική επισκόπηση της συμβολής του reCollective, εταίρου του έργου από την **Saskia Fischer** (Ερευνήτρια, Εκπαιδευτικός και Δημιουργός

Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης και μέλος του Research and Education Collective “reCollective”). Έγινε αναλυτική αναφορά στα *διαδικτυακά εργαστήρια (workshops)*, στις μεθόδους και στις δραστηριότητες που εφαρμόστηκαν για την υλοποίησή τους, στα *podcasts* τα οποία υλοποίησαν και στα *εκπαιδευτικά υλικά (educational materials)* στα οποία συνόψισαν την εμπειρία των workshops και σχετικές δραστηριότητες που φάνηκαν βοηθητικές για την κατανόηση των εκάστοτε θεμάτων. Στο τέλος έγινε εκτενής περιγραφή του *video workshop* για τη θεματική ενότητα “Gender, care and labour”, των συμμετοχών, των δυσκολιών και της διαδικασίας που χρειάστηκε για την ολοκλήρωσή του. Το video είναι διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο <https://vimeo.com/725153402>.

Το βίντεο της εκδήλωσης βρίσκεται αναρτημένο στο Facebook [@ProGenderproject](#) αλλά και στην ιστοσελίδα του έργου <https://progender.panteion.gr/video/>.

ProGender: A Digital Hub on Gender, the Covid-19 Crisis and its Aftermath, is funded by the Bilateral Fund of the European Economic Area (EEA) Financial Mechanism 2014-2021 (EEA Grants 2014-2021). In the ProGender project the [Centre for Gender Studies of Panteion University](#) cooperates with the [RIKK- Institute for Gender, Equality and Difference of University of Iceland](#) and the [Center for Gender Research of Norwegian University of Science and Technology \(NTNU\)](#). In Greece, the Centre of Gender Studies collaborates with the [AMKE Research and Education Collective \(REC\)](#) and the [Social Cooperative Enterprise KOINSEP STIN PRIZA](#).